

**Громадська організація
“Гельсінська ініціатива - XXI”**

вул. Лесі Українки, 8/1 м. Чортків
Тернопільської обл., Україна 48501
тел. +38 067 354 81 86
Ел. пошта: helsinki.initiative@gmail.com
Веб сайт: <http://21.helsinki.org.ua/>



**Civic Organization
“Helsinki Initiative - XXI”**

Chortkiv Ternopil region Ukraine
48501
phone +38 067 354 81 86
e-mail: helsinki.initiative@gmail.com
URL: <http://21.helsinki.org.u>

№ 02 – 09 від 13 вересня 2021 г.

Голові Українського інституту національної пам'яті
Дробовичу А. Е.

*Щодо правового статусу та вшанування пам'яті
борців за незалежність України у XX столітті*

ЗВЕРНЕННЯ

Шановний Антоне Едуардовичу!

Як відомо, Верховною Радою України у 2015 році було прийнято закон «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у XX столітті» (Закон).

Законом встановлено, що борцями за незалежність України у XX столітті визнаються особи, які брали участь у всіх формах політичної, збройної та іншої колективної чи індивідуальної боротьби за незалежність України у XX столітті у складі конкретних інституцій. До таких п. 7 ст.1 Закону зокрема віднесено «політичні партії, інші громадські організації до утворення та під час існування Української Народної Республіки, Української Держави, Західноукраїнської Народної Республіки (Західної області Української Народної Республіки), Карпатської України (Підкарпатської Русі), метою діяльності яких було здобуття (відновлення) або захист незалежності України.», а також інші організації, структури або формування, що існували протягом XX століття (до 24 серпня 1991 року) і метою діяльності яких було здобуття (відновлення) або захист незалежності України.

Перелік таких організацій, структур та формувань затверджується Кабінетом Міністрів України (п. 20. ст. 1 Закону).

Досі такий перелік Кабінетом Міністрів України не затверджений.

П. 1-2 ст. 3 Положення про Український інститут національної пам'яті (Інститут) серед основних завдань Інституту зазначено такі: «Організація всебічного вивчення історії українського державотворення, етапів боротьби за відновлення державності», «Подання «Міністрові культури та інформаційної політики пропозицій щодо формування державної політики у сфері відновлення та збереження національної пам'яті Українського народу» тощо.

З огляду на це Громадська організація «Гельсінська ініціатива-XXI» звертає Вашу увагу на наступне:

1. У п. 16 ст. 1 Закону у переліку органів влади, організацій, структур та формувань згадано «Українська Гельсінська спілка (група) (УГС, УГГ)», як про одну організацію. **Насправді йдеться про дві різні організації, які варто розрізняти: Українську громадську групу сприяння виконанню Гельсінських угод (Українську Гельсінську групу, УГГ), утворену 1976 року, та Українську Гельсінську спілку (УГС), утворену 1988 року.**

2. На початку XX століття, до утворення та під час існування Західноукраїнської Народної Республіки, також у 20 – 30 роки в умовах Польської держави легально діяли

українські політичні парламентські партії, статутною метою яких було становлення незалежної України правовим ненасильницьким шляхом: Українська радикальна партія (утворена 1890 р), Українська Соціал-демократична партія (1899), Українська національно-демократична партія (1899), Українська народна трудова партія (1921), Українське народно-демократичне об'єднання (УНДО, 1925) та ін. Багатьох активних діячів цих партій у роки сталінського терору було репресовано саме за звинуваченнями у політичній діяльності, метою якої було становлення незалежної України. Наприклад, у регіоні в якому працює наша організація (Чортківський район Тернопільської області), зазнали репресій адвокати, члени УНДО: Антін Горбачевський, Володимир Електорович, Іван Хічій, Остап Юрчинський, Іван Винниченко та ін. Деякі з них загинули у сталінських таборах та на спецпоселенні.

З огляду на це перелік організацій, структур та формувань, які брали участь у всіх формах боротьби за незалежність України, наведений у Законі, видається неповним і потребує доопрацювання.

Відтак звертаюся до Українського інституту національної пам'яті з пропозицією вивчити порушене питання та подати Міністрові культури та інформаційної політики та Кабінету Міністрів України обгрунтовані пропозиції щодо внесення відповідних змін до згаданого Закону та розроблення Переліку організацій, структур та формувань, які брали участь у всіх формах боротьби за незалежність України.

Про рішення та дії Інституту з порушеного питання прошу повідомити письмово у відповідності до норм ст. 20 закону «Про звернення громадян», надіславши відповідь на зазначену адресу електронної пошти - helsinki.initiative@gmail.com.

З повагою,
Олександр Степаненко,
голова ГО «Гельсінська ініціатива-XXI»,
член Правління Української Гельсінської спілки з прав людини.

